

Identita

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1993](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1993](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 14. 3. 1993
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 14. 3. 1993

Identita

Jiná je situace v geometrii. Tam platí, že všechny rovnostranné trojúhelníky, všechny čtverce a všechny kružnice jsou „totožné“, neboli jinými slovy: existuje jen jeden jediný rovnostranný trojúhelník, jeden jediný čtverec, jedna jediná kružnice. Má to ovšem jistá omezení: nesmíme nejen nakreslit (protože to je jenom zobrazení, znázornění), ale ani mluvit dva trojúhelníky nebo dva čtverce apod. ve vzájemném vztahu, neboť pak může být jeden větší než druhý. A dokonce i tenkrát, když jsou oba opravdu stejně veliké, jsou od sebe přece jen odlišné, třeba jen svou vzájemnou vzdáleností, nemají-li prostě splývat (čímž bychom se zase dostali do trivialit). Je zřejmé, že ani touto cestou se dál nedostaneme. Nezbyvá než přejít k aktu mínění resp. k intencionálnímu aktu, a tím je v našem případě identifikace. Tak např. všechny definice nějakého geometrického útvaru spočívají v tom, že se mluví o dvojím a že se toto dvojí prohlásí (a to odůvodněně) za „totéž“. Tak např. když řekneme, že geometrický útvar omezený třemi stejně dlouhými úsečkami, je rovnostranný trojúhelník, znamená to, že jsme obojí vzájemně identifikovali. Něco podobného ovšem můžeme učinit i v reálném světě věcí nebo živých bytostí. Řekneme-li, že ten pes, co tady tak bloumá kolem, tu byl už včera, provedli jsme identifikaci včerejšího a dnešního psa. Klasickým, vždy znovu uváděným příkladem je identifikace Jitřenky a Večernice. Frege uvádí rozpoznání, že nevychází každý den jiné, nové Slunce, nýbrž vždycky totéž, jako velmi významné pro rozvoj astronomie. Taková identifikace ovšem vůbec neznamená, že to, co je identifikováno, je samo „identické“ ve smyslu trvalé neměnnosti. Takto můžeme totiž identifikovat také události, které mají počátek, průběh (během kterého se proměňují) a konec.

(Berlín, 930314-2)